

Брой 10

МЕСЕЧЕН
ИНФОРМАЦИОНЕН
БЮЛЕТЕН

2003

3 Броя:

СОЦИАЛНИЯТ РАБОТНИК МОЖЕ ДА ИЗГРАДИ СВОЯ АВТОРИТЕТ ЕДИНСТВЕНО И САМО С РАБОТАТА СИ

4/5 стр.

**ЗА НОВИТЕ
ЕВРОПЕЙСКИ ГРАДОВЕ И
ХОРАТА**

6/7 стр.

**ВИЗУАЛНАТА
ЕКОЛОГИЯ**

8/10 стр.

**Работема: ИНОВАЦИИТЕ
И НОВАТОРСТВОТО ПРЕЗ
ИЗМИНАЛИЯ ОБЩИНСКИ
МАНДАТ**

10/11 стр.

**УСПЕШНО ПРИКЛЮЧИ
ПРОГРАМА
„ПАРТНЬОРСТВО ЗА ПО-
ДОБРА ЖИЗНЕНА СРЕДА“
НА ФРМС/ААМР**

12/13 стр.

РАЗЛИЧНИ И БЛИЗКИ

14/15 стр.

ЗА МЕСТНАТА ВЛАСТ

16 стр.

КАЛЕНДАР

Макар и малка община, Правец се състои от десет села и един град. Селата имат 78 махали, като много от тях отстоят на пет-шест километра от центъра на населеното място и хората, особено възрастните, много трудно слизат до центъра, за да си напазаруват, да потърсят здравно или административно обслужване.

На социално подпомагане до месеците юни-юли през 2002-ра година бяха около 500 лица и семейства... Докато през месеците юни и юли 2003 г. броят на подпомаганите в резултат на всички програми и проекти, в които участваме, слезе на 300. Самите помощи намаляха с 50%: от 34 000 лева месечно на около 17 000 лева. Като бройката се завишава от това, че сега се дава възможност на възрастните хора с ниски доходи да получават допълнение към своите пенсии като месечна помощ от Дирекция „Социално подпомагане“.

Определихме три рискови групи в общината, с които да работим, и търсихме варианти какво да направим, за да ги подпомагнем. Разбрахме, че само с парично подпомагане не става... Оказа се, че много бързо се променя съзнанието на човек, особено на хората от ромски произход. При тях се формира култура на бедността: спряха да пускат децата си на училище,

МАРИАНА ВЕЛЕВА,
*директор от 1997 г. на
Дирекция за социално
подпомагане и ръководител
на Център за социална
интеграция - Правец*

разчитаха единствено на социални помощи. Затова много се радвам, че се промени социалната политика и социалното подпомагане има нова философия. Търсят се варианти хората, които са в трудоспособна възраст, да работят и това е много добре.

Миналата година разработихме **Стратегия за предоставяне на социални услуги**, която обхваща три целеви групи.

Едната целева група, най-голяма в нашата община, са възрастните хора

и хората с увреждания. Те са и основната ни целева група. Много от тях са самотни.

Втората целева група са хората от ромски произход - с ниска квалификация, с ниско образование, някои дори неграмотни.

И **третата целева група**, към която също насочваме своите усилия, са децата в риск. Сравнително малка е в нашата община, но ние търсим превантивните мерки, за да спираме, доколкото можем, още в зародиш, развитието ѝ. Това са деца, склонни към противообществени прояви, дечица - полусираци или сираци, лишени от родителски грижи, дечица, малтретирани в своето семейство. С тях се занимава отдел „Закрила на детето“.

Дирекцията ни работи в синхрон с общината, а това е много важно. Добре е, че МТСП смени философията на социалното подпомагане, че се потърсиха възможности чрез национални програми да се намали безработицата, да се включват все повече и повече хора на трудовия пазар. От друга страна, е много важно как Дирекцията работи с общината - с кмета, с Общинския съвет.

При разглеждането на стратегията срещнахме пълната подкрепа на ОбС. Предоставиха ни едно крило от детската ясла, където чрез участие в проекти създаваме центрове за работа с основните целеви групи.

Кандидатствахме във фонд „Развитие благосъстоянието на детето“ към МТСП, откъдето получихме първите 20 000 лева, с които стартирахме ремонта на сградата. Амбицията ни е в тази сграда да съберем **Център за социална интеграция**, който да работи с възрастните хора и хората с увреждания, **Общински център за социална подкрепа**, който да насочи работата с децата в риск и техните семейства, и **Дирекция „Социално подпомагане“**, която координира работата и е главният двигател в тази насока.

Засега открихме **Центъра за социална интеграция**, защото работата му е насочена към най-голямата целева група за общината, настанихме и Дирекцията. Предстои откриване и на Общинския център за социална подкрепа. Кандидатствахме в Социално-инвестиционния фонд, одобриха проекта ни и оттам очакваме 60 хиляди лева за Центъра.

Тук определено много ни помогна обстоятелството, че бяхме включени като една от четирите пилотни общини по проект „Социални услуги в замяна на нова заетост“ (SANE) ПРООН в България.

Включването ни в проекта не беше случайно. Ние бяхме инициатори на областна среща на директори на Дирекции за социално подпомагане в Софийска област. Там за първи път чухме за проекта SANE и изявихме желание да участваме. Ботевград, Етрополе и Правец бяха включени като пилотни общини. Впоследствие се присъедини и Благоевград.

В рамките на проекта SANE като социални асистенти, предоставящи услуги на възрастните, са включени хора над 50 години, неравностойни на пазара на труда. За своя труд те получават 140 лева трудово възнаграждение плюс всички видове осигуровки. В момента към нашата Дирекция

сме назначили 80 социални асистенти - това са 95 % от безработните на над 50-годишна възраст и не получаващи пенсия в нашата община. Те предоставят социални услуги на възрастни и хора с увреждания в домашна среда. Какво значи това? Че те преди всичко са домашни помощници. Един социален асистент може да се грижи за един човек, когато е болен, не може да се самообслужва и се нуждае от повече грижи, и тогава за него отделя осем часа на ден. В случаите, когато възрастните могат да се самообслужват, един социален асистент обслужва пет-шест социални потребители. На тези хора примерно ще им напазарува, ще им вземе лекарствата, ще им занесе помощите... Хората се оживиха, започнаха да се събират, и възрастните хора започнаха да излизат от принудителната изолация. Сега те се събират в махалата в един или друг дом. Правят баници, разказват си спомени, споделят си и това донякъде ги извежда от изолацията, в която бяха изпаднали досега.

Проектът ще продължи до 2004-та година и за да се осигури неговата устойчивост, разчитаме да се включат като предоставящи тези услуги неправителствените организации. Но дейността на Дирекция „Социално подпомагане“ като консултант, координатор по тази дейност ще остане.

Защитихме идеята си и по проект „Защитено жилище“ на ПРООН-България. Целта е да се направи жилище, където да бъдат настанявани възрастни хора и хора с увреждания, които се нуждаят от 24-часова грижа. Този дом ще предоставя услуги в много близки до семейната среда условия: отделни боксониери, малък капацитет, дворче... Обслужващият персонал ще бъде пет-шест човека, също на възраст над 50 години. Ще има и медицинско лице. Ще осигурим голям двор, където настанените в дома ще могат да посадят цветя, да се грижат за градината. Надявам се в най-скоро време да направим първата копка на дома. Ще го построим за десет месеца. Догодина, да е живот и здраве, по това време трябва вече да настаняваме първите нови домуващи...

Всичко това изисква много организация, много работа. Дирекцията ни разполага с малък щат - в нея работят 12 човека. Хората ни са пренатоварени. Изпитваме нужда от бройки за експерти, социални работници.

Почти случайно със секретаря на общината на сайта на НСОРБ видяхме поканата за проект по ФАР АКСЕС-2000 и веднага подготвихме формулярите. Не се надявах, че ще справим, тъй като срокът беше безкрайно кратък. Благодарение на този проект, който спечелихме, успяхме да вземем две щатни бройки - работни места за хора с увреждания - и четирима консултанти на хонорар - пак хора с увреждания. И вече затваряме кръга: те се включват по

Входът към Дома за социална интеграция - Правец е с подхог, а информационното гише е на две нива - и за хора в инвалидни колички...

координацията на работата по проекта SANE; две млади момичета работят в Центъра за социална интеграция. Карто-текираха всички възрастни хора с увреждания в общината, като ги посетиха на място. В пряка връзка са с общинска администрация, с всички обществени учреждения, където евентуално възрастният трябва да отиде, а му трябва време и не всеки ще му обърне внимание. Те действат по най-експедитивния начин - и за лекарска помощ, и за всичко останало. С помощта на този проект успяхме да открием Центъра за социална интеграция, където да се координират дейностите по предоставяне на социални услуги на възрастни и хора с увреждания. Те са между 580 и 620 души. Всички те са обхванати чрез Центъра за социална интеграция и Клубовете за хора с увреждания.

Успяхме да запазим тези клубове в нашата община, защото те се оказаха една добра практика, добри центрове за комуникация и срещи на тези хора. Шест клуба имаме в общината, във всеки един от тях имаме организатор, който получаваше хонорар от Дирекцията за социално подпомагане, а в момента (тъй като дейностите са общински) - от общината.

Организаторите на клубовете на хората с увреждания идват тук, в Центъра и по този начин се получава и обратната връзка. Клубовете работят в самото село, на местно ниво. Организирант свободното време на хората. Достатъчно е да вземат едно цвете и да отидат да честитят рождения ден на възрастен човек, който е немощен и не може да отиде до клуба... Търсим възможности и за натурални помощи при различни поводи - на Великден, примерно, задължително раздаваме козунак с червено яйце и пакет брашно, олио или нещо друго. Това е пак грижа, внимание към човека, за да почувства, че не е забравен, че има хора, които се сещат за него, а това, вярвайте ми, е много важно. Тези клубове оценявам като една добра практика и затова Центърът за социална интеграция работи с тях.

Националната програма „От социални помощи - към осигуряване на заетост“ много се коментира в пресата. Оценявам я високо, тъй като тя ни помогна да се справим с най-голямата целева група - хората, които бяха трайно безработни. По програмата в момента работят 340 безра-

ботни и като лични асистенти са включени 23-ма. Това ни помогна да намалим безработицата от близо 28% на 13,37%.

Смятам, че националната програма изпълнява първоначално поставените цели, но вече може да се мисли и за усъвършенстването ѝ. При заетите по програмата, смятам, е задължително да има човек от тях, който да ги организира, който да отговаря за тях. Той може да говори на техния език, с него ще се приберат вечерта в махалата, с него ще отчетат доволни ли са или не. Той ще прецени даден човек избягал ли е днес, къде е отишъл, взел ли е фалшив болничен или не. И най-важното: вместо да отидат и да подпират лопатите днес по центъра или да окосят някаква площ, убедена съм, те трябва да участват във възстановяването на своята си махала и по друг начин ще се отнасят към задълженията си. Редно е средствата да отидат в махалата и хората да почистят тая махала, да се сложат кофи за боклук, за да се възпитават децата, които живеят там, майките... Ако трябва, да им се даде тел, за да си вържат просторите и да престанат да мятат изпраните дрехи по оградите. Да се създаде начин самите те да участват в благоустрояването на махалата. Самите те да чувстват, че са полезни. Тогава няма и да хвърлят боклуците си, защото ще знаят, че утре ще трябва сами да ги извадят от там, да ги изчистят.

Надявам се социалните програми да бъдат обогатени, като се диференцират работните места. Защото, съгласете се, не всички безработни са неграмотни, без образование. Трябва да се търсят варианти и за тези, които имат образование и квалификация.

Явно това е бъдещето: трябва да има технически екипи в общините, които да подготвят проекти - навсякъде, във всяка една администрация. Възможностите на общините са в това - да участват в проекти, да ползват предприемачески фондове, за да може нещо да се прави и да се обновява.

В България децентрализацията е вече факт и всяка община би трябвало да се грижи сама за своето население, за своите хора, да определи целевите групи, да определи възрастовата граница, да определи работните места и да помисли по какъв начин и как да помогне на всички хора да намерят своето място на трудовия пазар.

Не може да няма субсидиране от страна на държавата, но държавата трябва да прецени за коя целева група трябва да заделя средства. Според мен тя трябва да се грижи за хората, които могат да се реинтегрират на пазара на труда - младите хора в трудоспособна възраст, както и хората с увреждания до 50%. Също така трябва да финансира социално-икономически училища, където да постъпват деца, които не могат да продължат образованието си. И в тях, наред с учебния процес, децата да могат да получат професия и да се интегрират на пазара на труда.

Общините сериозно трябва да помислят за хората, на които действително трябва да се помага. Онези, които не могат да се върнат на пазара на труда и разчитат изцяло на помощта на общината. При абсолютна прозрачност на общинския бюджет хората ще знаят къде отиват техните данъци. Когато част от тези средства служат за подпомагане на дадена целева група - на възрастните, на хората с увреждания, тогава вероятно и хората ще бъдат удовлетворени и по друг начин ще гледат на данъците си.

За да успее човек, особено в социалната сфера, са необходими много работа и много хъс. Непрекъснато пишем проекти, участваме в конкурси. На територията на нашата община няма неправителствена организация, с която да можем да си партнираме. Свързахме се с Националния център за рехабилитация. И чрез тях успяхме. Трябва да се търсят начини. Човек не трябва и един ден да губи в това отношение! Трябва бързо да реагира, да търси помощта на опитни хора. Човек не трябва да спира. Затова казвам: необходима е много работа, с много, много амбиция. И непрекъснато ходене, срещи с хората...

Тогава, когато срещаш подкрепата на хората, не губиш амбицията си. Тези срещи те поддържат в непрекъснат тонус. Ако само си седим тук, откъснати от хората, ще ги забравим. Но ние непрекъснато пътуваме - из селата, сред хората. Мъчим се да реагираме бързо и да диференцираме проблемите. Било то здравни проблеми, административни, дори най-обикновени услуги като ваденето на нотариален акт.

Един социален работник може да изгради своя авторитет единствено и само с работата си. С това дали редовно ще посещава потребителите си, как ще се отнася с тях, когато те дойдат при него, как ще ги посрещне... ◆

■ Марина Димова ФРМС

Новите европейски градове - това бе темата на разговор и дискусия по време на работната среща, проведена се на 11 септември в Брюксел по инициатива на Асоциацията „Платформа за европейски нови градове“. Показа се, че моята представа за нов град се различава сериозно от това, което всъщност са новите европейски градове. Не бих могла да намеря еквивалент в нашата страна, но това пък ми помогна да осъзная по-отчетливо в каква посока и в какви измерения се създават и развиват европейските нови градове.

Какво всъщност е нов европейски град? Все още няма ясна дефиниция относно това, тъй като понятието не обхваща единствено времеви аспект, а съчетава в себе си и степен на развитие и жизнен стандарт. Това са градове, които са били изцяло застроени, развити и населени в рамките на последните 20 години, субсидирани от държавата. Пример за типични нови градове са Сержи Понтоаз във Франция, Алмире в Холандия, Вантаа във Финландия и Милтън Кейнс в Англия.

От 2001 година насам Европейската комисия заговори открито за нова политика по отношение на новоизградилите се градове и постепенно започна за създаване мерки, чрез които да изследва проблемите, пред които се натъкват новите градове и общностите в тях, а от друга страна - да подпомага развитието съгласно най-съвременните и модерни тенденции в областта на технологиите, комуникациите, териториалното планиране, инфраструктурното изграждане и социалната интеграция. Да, оказва се, че един от най-наболелите

ЗА НОВИТЕ ЕВРОПЕЙСКИ ГРАДОВЕ И ХОРАТА

проблеми, които стоят пред новите европейски градове, е социалната интеграция на хората, които ги населяват. Те са се заселили на територията на тези градове в сравнително кратък период от време, нямат изградено чувство за общност, не са съпричастни към града по начина, по който това се случва в „старите“ градове с богати културно-исторически традиции.

По време на работната среща представители на нови европейски градове споделиха съществуващите проблеми и предизвикателства, които стоят пред тях, и в резултат на широка дискусия бяха очертани основните приоритети в тази област. Като последващо действие Асоциацията „**Платформа за европейски нови градове**“ се ангажира да обобщи и анализира резултатите от срещата и да изготви програмен документ, който да бъде официално представен пред Европейската комисия, за да се вземат под внимание всички препоръки и приоритети, когато се залагат новите мерки и финансови инструменти за развитие на Европейската общност за новия програмен период след 2006 година.

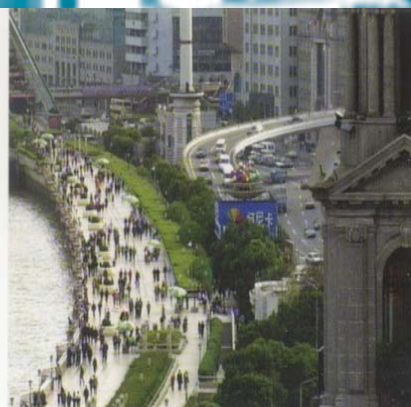
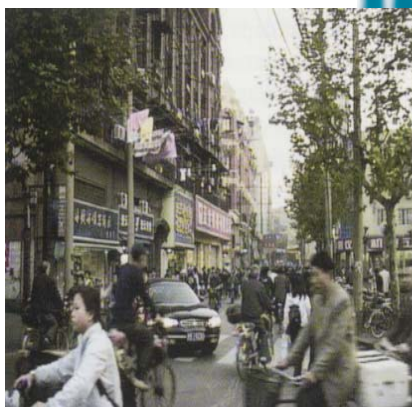
За мен най-ценно бе да се запозная с проблемите на тези общности, да „пренеса“ различни успешни модели, прилагани в друг социален и икономически контекст и най-вече - да се срещна с хора и организации, които активно работят за подобряване на жизнената среда и приобщаване на хората, макар и в по-различно от нашата действителност измерение. Участниците в срещата се запознаха със ситуацията в България и предложиха своето партньорство за реализация на бъдещи проекти, чрез които може да се работи за стратегическо планиране, регионално развитие, електронно правителство и комуникации, териториално устройство, жилищна политика и социално приобщаване чрез транс-

фер на опит и ноу-хау. Съществуват редица възможности и за общините на територията на България да се включат в партньорски проекти, финансирани в рамките на структурните фондове на ЕС, стига да имат ясни и добре обосновани идеи за реализация и подходящи партньори от страните членки на ЕС.

За тези, които проявяват интерес към съществуващите европейски финансиращи програми и Инициативи на общността, конкретно насочени към развитие на градските територии и общности, разполагаме с изчерпателно описание на различните финансови инструменти, предоставени под формата на Интернет-страници. ◆

За повече информация по темата:

www.newtowns.net

ВИЗУАЛНАТА ЕКОЛОГИЯ

■ *г-р арх. Тодор Булев*

Могат да бъдат посочени поне три причини, които ни карат да се спрем на проблема за „визуалната екология“ на съвременната ни среда. Първата е, че почти всички специалисти, свързани с изграждането на средата (архитекти, дизайнери, художници и др.) считат, че те имат свои приоритети в сферата на визуалното, в достатъчна степен му отдават дан и следователно не носят отговорност за, общо взето, узаконяващия се визуален хаос. Втората е, че всеки инвеститор също смята, че той има право на онази визуалност на обекта, която си е поръчал и която му е по джоба. А третата е, че най-вече в резултат на горните две причини деградацията на визуалната ни среда - разгледана именно като среда за цялостния опит на човека, а не като множество отделни обекти - е достатъчно очевидна. Ако централизираният тоталитарен контрол раждаше еднообразие, от което се опитвахме да избягаме, ето че сега сме в обратната крайност - прекалена спонтанност, водеща до „визуално замърсяване“.

Първото, което поражда отвращение, е множеството случайни, макар и временни намеси: като се почне от вездесъщите павилиони, като се мине през непрекъснато променящите се партерни етажи и се стигне до покривчетата, добавени към „петата фасада“. В аристократичната по дух Варна изящната сграда от 30-те години на старите бани на централния плаж, както и целият озеленен скат на Морската градина са превърнати чрез подобни добавки в някакъв кичарски „Джурасик парк“ на съвременните ни вкусове по отношение както на развлеченията, така и на визуалността. В много жилищни квартали възникват подтискащи по пропорции вътрешно-квартални пространства, психологически недопустим дискомфорт от сближените обеми, чрез които се нарушава личната, интимна сфера на обитателите. Повсеместно при новото строителство се унищожават елементи, дребни, малотрайни наистина, но внасящи неповторима индивидуалност, романтика и топлота в градския пейзаж: тревни площи, дървета, стари огради, детайли от кован метал, настилки и облицовки от естествен камък. А старите софийски улици изобилстват все още на следи от личното участие на обитателите си в техния облик; това бързо отстъпва място на сгради с „херметично“ завършен об-

лик, с високи огради на дворовете, с повтарящи се до втръсване ламаринени обшивки и пластмасова дограма.

Новата архитектура е призвана да бъде израз ако не на престиж и благосъстояние, поне на претенции за горните две. Съвременните елити не се интересуват от преценката на древните, създали израза: „Като не можа да го направи красиво, направи го богато“. Но освен че е с агресивен образ (който се поражда от изходната позиция за еквивалентност между „(псевдо)елитарност“ и „култура“ (също оказваща се „псевдо“), повечето от тези сгради бързо обрастват, визуално и образно се „замърсяват“ от множество предизвикани от ежедневието добавки: покривчета над тераси, телевизионни антени, тук-таме някой зазидан балкон, стърчащи през фасадата климатици, въздуховоди на пръкнали се в партерните етажи клубове и ресторанти... Повечето от тези безспорно „замърсяващи“ визуалността на средата „артефакти“ и най-строгият контрол не може да спре, защото стерилността или напротив прекалената претенциозност и изтънченост в характера на множество сегашни „луксозни“ сгради често не отчита „дреболиите“ на бита и не позволява макар и малка архитектурна намеса без ущърб за образа им. Но една истинска архитектура, счита Льо Корбюзие, трябва да издържа образно на естествените прояви на живота; по-късно Ралф Ерскин и Люсиен Крол потърсиха решения, които позволяват интегриране и в образа на колективната жилищна сграда и активността на отделните обитатели. В старата градска тъкан много често този проблем се решава чрез строг контрол върху уличната („обществена“) фасада и оставяне на по-голяма свобода към двора. В София могат да се видят безкрайно уютни и живописни чрез множество „битови“ напастявания дворове.

И затова е особено любопитно, че веднъж появилата се с толкова труд, грижи и претенции сграда охотно се отдава на разтерзание от съвременния архитектурен Молох - рекламата. Смайваща е лекотата, с която всички се подчиняват не на образните и даже не на потребителските реалии на рекламата, а на скрития зад нея реален рекламен бюджет. Рекламата превръща главните улични фронтове в сегашните ни градове в тази изтъкана от случайности мозайка, каквито преди бяха дворните фасади - но не уютно живописна, а гротескно-заплашителна. С тази разлика, че вече става дума за мозайка, която не е главно образен израз на личности и съдби, а на консуматорски послания и корпоративни интереси;

че става дума не за промяна на отделни детайли, а за нови визуално агресивни структури. Основният им закон е да усвоят зрително активните, в повечето случаи крайпътни, улично-булевардни и централни пространства. Парвенюшкият вкус, грубоватият характер на днешната реклама ерозира и трансформира както традиционните градски пространства, така и образа на характерни стари и нови сгради. От необходим, желан и оживяващ образ на средата компонент рекламата все повече прераства в компонент, разрушаващ зрителната екология на средата, претоварващ информационното ѝ въздействие, изместващ другите компоненти.

Рекламата комерсиализира, а не одухотворява средата - но това е и нейното *modus vivendi*. За съжаление и като цяло комерсиализацията на самите пространства и на сгради се засилва; това засилва бездуховността на ежедневието. **Градската среда обеднява откъм духовни послания.** Ние сме склонни вече да парадирате с множество новостроящи се църкви и параклиси. Но било поради мястото и обстановката, било поради замисъла и изграждането си засега те не успяват да придобият такава одухотворяваща за средата стойност, каквато са имали и даже старите селски църкви и гробища. Отделно, тяхната поява не може да компенсира непрекъснато, ежедневно унищожаване на всички нива на историческата памет и просто на традиционните черти в образ на почти всички градове, в които има строителство. Безспорно, емблематична проява в това отношение е образното унищожаване на къщата на Яблански в София, което се предвижда от старите собственици; но не трябва да забравяме, че „тонът“ за подобна намеса в старото ядро на София бе зададен от наши колеги на отговорни длъжности. Обществото ни - като цяло - очевидно изпитва липса, а оттам и нужда от обединяващи ни идеи, обединяваща ни духовност, от изразяващи ги символи, знакови структури, образи. Нужда от подобни „генератори“ и на местното родолюбие, на „чувството за град“, на чувството за национална съпричастност в днешните ни гра-

дове. Одухотворяването на визуалната реалност е нужно: не случайно толкова активно в изпреварилите ни по развитие страни и общества набират скорост свещеният туризъм, проучванията за следите на старите сакрални структури в съвременната ни среда, екзотичната мода на „фен-шуй“, а и просто увлечението по природното, по градинарството, по екологичното, по регионалното и локалното - като антиподи на глобалното, консумативното, функционалното.

Да се маркират проблемите на визуалната екология е много по-лесно, отколкото да се предложи как те да се решат, още повече без да се връщаме към подхода на „тоталната архитектура“ от ранния функционализъм, изродил се в тотален стремеж към контрол в недалечното ни минало.

Все пак за мен е безспорно, че са необходими специфични форми на проучване и регулиране още в регионалните планове и общите устройствени планове на градовете. Въпреки че в сравнение с редица съвсем конкретни идеи и инициативи, тези решения да изглеждат абстрактни, предимството е, че те имат директен „изход“ в управленческото ежедневие. Че те могат да дадат определена основа на цялостния процес на регулиране на визуалната среда на града. Но огромно значение има подходът при проектирането на отделната сграда; тук не можем да отречем отговорността и на самите проектантите, наред с инвеститорите. Редки са все още и примерите на активност на професионалните общности по отношение на определена груби, вредни за визуалната екология на средата решения. Все още липсва реално обществено мнение и преценката му. Можем да говорим и за определена липса на „градска култура“ у голяма част от съвременното градско население (вече второ поколение от него израства сред панелната пустош). Проблемът за визуалната екология на средата обаче е исторически устойчив и със свое място в бъдещето. Той тепърва ще ни тревожи и предизвиква обществена реакция! ◆

РАДИОТЕМА: ИНОВАЦИИТЕ И НОВАТОРСТВОТО ПРЕЗ ИЗМИНАЛИЯ ОБЩИНСКИ МАНДАТ

В последния четвъртък на септември съвместното предаване на БНР и ФРМС „Общински радиофорум“, запознаващо широката публика с проблемите и предизвикателства пред местните власти, бе посветено (с момент на равностметка - явно под влиянието на местните избори) на темата за новаторството в общините през изминалия общински мандат. Гост в студиото бе Богдана Шопова, координатор на проект „Иновационни практики в България“ към Фондацията за реформа в местното самоуправление. С интервю се включи Правда Димова, началник отдел „Кабинет на кмета“, Община град Добрич. В разговора участваха и аня Рангелова, главен експерт в Центъра за информация и административни услуги на гражданите в Община Сливен, и Нина Данколова, главен секретар в Община Мездра. Водеща бе Боряна Кирилова.

Представяме ви интересни моменти от предаването.

Следващият „Общински радиофорум“ ще бъде излъчен на 30 октомври, четвъртък, по програма „Хоризонт“, от 11 до 12 часа и ще бъде посветен на темата „Приемствеността в местното самоуправление в България“.

БОГДАНА ШОПОВА, КООРДИНАТОР НА ПРОЕКТ „ИНОВАЦИОННИ ПРАКТИКИ В БЪЛГАРИЯ“, ФРМС:

Проектът „Иновационни практики“ започва през 1998 година с постепенно изграждане на техническите условия за събиране и разпространение на нови практики. Проектът се финансира от Институт „Отворено общество“ - Будапеща и Американската агенция за международно развитие. Идеята възниква от директните наблюдения и опита на Фондацията за реформа в местното самоуправление с различните програми и работа с различни партньори, че много конкретни хора, много конкретни общини правят нови неща, за които останалите, така заинтересовани страни в България не знаят достатъчно. Обменът на опит, споделянето на опит не съществуваше като традиция и като практика преди началото на последния мандат, но сега

се превръща в стандарт на общуване между общините, между партньорите и като стандарт на добро управление.

Постепенно базата данни се разширява както по брой на практики, така и по дейности, свързани с представянето и даване видимост на практиките. ФРМС осъществява тематични конкурси, връчва тематични награди и от две години връчва Годишна национална награда „Община новатор“.

Само за последния мандат събраните практики са 476. 105 общини са допринесли конкретно с описания на свои новаторски подходи. Публичността, която се дава на тези практики на национално ниво, се отразява и на местно ниво. Новаторските практики са насочени към подобряване качеството на живота на местно ниво, подобряване на услугите. Това е една тенденция, която през последния мандат е изключително силна - подобряване качеството на услугите, достъпност на услугите, достъп до информация на гражданите.

Целият този богат опит остава в електронен вид на уеб-страницата на Фондацията, както и в печатен вид. Базата данни стана основа на изграждане на международната информационна мрежа на местните власти, позната под името „ЛОГИН“, в която участват осем страни от региона. Така българските практики на общините са преведени вече на много езици, между тях са и украински и полски, и стават достояние и на международната общност.

ПРАВДА ДИМОВА, НАЧАЛНИК ОТДЕЛ „КАБИНЕТ НА КМЕТА“, ОБЩИНА ГРАД ДОБРИЧ:

В нашата община трудно можем да изброим всички новости, които са станали през последните четири години. Много от нашите дейности се правят по нов начин, много от нашите услуги към гражданите се предоставят по нов начин.

През 2000-та година бяхме едни от първите в България и може би единствени, които проведеха месеци на Европейския съюз в Добрич. Проектът в рамките на 20 месеца представи всички държави членки на Европейския съюз, както и промените, които ще станат и стават в обществото от гледна точка на присъединяването на

България към Европейския съюз. През 2003-та година отчетохме 35 иновационни практики във всички сфери на дейност на общината и на обществения живот: различни компютърни кабинети, газификация на града, услугите за граждани, качени изцяло в Интернет, нашите стъпки в електронното управление...

Община Добрич е отворена към работа с различни институции и неправителствени организации. Поддържа много международни контакти и това също са източници на информация. Участваме в обученията по различни програми и оттам научаваме добри практики, виждаме как се правят нещата.

Не е тайна за нито един общински служител, че някои новости не се приемат с отворени обятия. Всяко начало е трудно и някои новости при нас се приемат дори подозрително. Да речем, Центърът за услуги и информация на гражданите, който беше създаден през 2001-ва година и след - разширен с Дирекция ЕСГРАОН (2002-ра година), отначало беше трудно възприет не само от гражданите, но и от общинската администрация. Трябва едно нещо да се наложи, за да успееш първо да видиш ползата от него, да свикнеш с него и след това да го одобриш.

Не трябва да забравяме, че в общинската администрация работят хора от различни възрастови групи. Някои от тях работят повече от 15 години в общината, те са с известна рутина, свикнали са по един начин да вършат своите ежедневни дейности и затова вероятно понякога по-трудно приемат новостите. Но факт е, че днес (имаме локална мрежа с над 100 компютъра) вече няма човек в общината, който да не работи на компютър.

**ТАНЯ РАНГЕЛОВА, ГЛАВЕН ЕКСПЕРТ,
ЦЕНТЪР ЗА ИНФОРМАЦИЯ И
АДМИНИСТРАТИВНИ УСЛУГИ НА
ГРАЖДАНИТЕ, ОБЩИНА СЛИВЕН:**

Община Сливен спечели приза „Община новатор“ за 2003-та година заслужено. Общината ни ражда новаторските идеи благодарение на умението да работи в екип и непрекъснатия граждански диалог, който инициира общинското ръководство. Новаторските идеи обикновено възникват като адекватен отговор на осъзнатите потребности и очаквания и изискванията на гражданите. И нека да не звучи банално, но всекидневната ни работа

е подвластна на много предизвикателства и когато правим нещо, ние го правим с мисълта да разчупим стереотипите и рутината и най-вече да бъдем отворени към гражданите. Бих искала да отбележа, че извор на новаторските идеи са най-вече обученията, които се организират, също така идеите се раждат и при разработването на много новаторски проекти.

Ето нашите конкретни постижения: 45 са признатите иновации, които са и положителни практики, доказали устойчивостта си във времето. Те се превърнаха в стандарт за много български общини. В нашата работа се откроява международното сътрудничество, евроинтеграцията.

Най-много са признатите ни постижения в партньорство с нестопанските организации. Тук е мястото да отбележа хуманитарните дейности и социалната политика, сред които се откроява работата на Центъра за социална интеграция на хората с увреждания. Също така работата и на Центъра за информационно и административно обслужване на гражданите, който ежедневно експериментира нови методи и форми на работа, които срещат разбирането на сливенската общественост.

Признати иновации са и в сферата на екологията и устойчивото развитие по международния проект „Аквифил“.

В сферата на публичната дейност винаги инициираме граждански диалог и гражданите в тези практики са не само партньори на общината, те са също генератори на идеи и участници в тези проекти.

С гордост мога да кажа, че ние сме първият Център за информационно и административно обслужване на гражданите в България, който изгради рампа за хора с увреждания, и първият Център, който назначи хора с увреждания на работа в своя екип, които пряко предоставят услуги за гражданите. Този проект приключи отдавна, но ние продължихме работата си и го надградихме с Центъра за социална интеграция, който функционира към нашият Център за информационно обслужване. В него работят също хора с увреждания и с назначаването им на работа ние прилагаме един механизъм за интеграция. Това се прие с голяма охота от сливенската общественост, то е сигнална лампа за много други институции, много работодатели последваха

нашият пример в това отношение.

Изградили сме работна група към Дирекция „Административно-правно информационно обслужване на гражданите“, която координира работата по иновационните практики и мотивира служителите не само от общината, а и всички нестопански организации, да споделят своите практики и да инициират новости.

НИНА ДАНКОЛОВА, ГЛАВЕН СЕКРЕТАР, ОБЩИНА МЕЗДРА

В по-малките общини, които разполагат с по-малък потенциал, е доста трудно да се откриват иновационни практики, да се прилагат, да се описват. Онова, с което най-много ние се гордеем, е безспорно нашият Център за услуги и информация на гражданите, който бе открит на 1 ноември 2002-ра година по Програмата „Подобряване обслужването на гражданите“ на ФРМС. Също така при нас работи и „Гише на предприемача“ и се ползва с голяма популярност сред представителите на бизнеса и гражданите. Нашите съграждани много бързо свикнаха с новия начин на обслужване на принципа на едно гише. Те са изключително доволни от приятната обстановка, от бързината на услугите, от любезността на служителите, които работят там. Нямаме досега постъпила жалба за неизвършена услуга или за липса на отговор на жалба. По същия начин бяха приети от населението приемните на кмета на Мездра във всички 27 села на общината.

Онова, с което се гордеем, са и модерните технологии, които успяхме за последните две-три години да внедрим в работата на общинска администрация. В началото на 2000-та година в общинска администрация Мездра работеха три-четири компютъра, докато сега 85% от работещите в администрацията са обезпечени с персонален компютър. Също така определено се гордеем с нашата работа с младите хора и най-вече работата ни със студентите от Мездра, които трета поредна година работиха за благоустрояването на своя град. Между другото, тази практика беше определена и от националните медии като уникална за страната. Имаме и постижения в областта и на социалните услуги: в Центъра за услуги и информация на гражданите предлагаме пакет от социални услуги, най-вече като информация по Закона за социално подпомагане. Много активна е работата ни с благотворителните организации за създаване примерно на по-добри условия за живот на децата от „Дом за деца с умствена изостаналост от 3 до 25 години“ в Мездра. ◆

През февруари 2003 г. Фондация за реформа в местното самоуправление обяви програма „Партньорство за по-добра жизнена среда“. Програмата се осъществи с финансовата подкрепа на Американската агенция за международно развитие. Програмата имаше за цел да обедини усилията на гражданите, неправителствените организации, местната власт и други институции, както и представители на бизнеса в партньорство за подобряване на жизнената среда.

Основен приоритет на програмата бе стимулиране на дискусия сред местната общност за решаване на актуални проблеми, свързани със средата на живот в малки и средни населени места. Очакваше се проектите да предлагат решения, които са резултат от проведени разговори и обсъждания с широк кръг граждани, местен бизнес и неправителствени организации на местно равнище. Финансирането бе свързано с изискванията общността да има голям собствен принос, да е взела участие в определянето на проектната идея, в извеждането ѝ като приоритет и съответно да участва активно в нейното изпълнение.

В отговор на нашия конкурс 169 организации от цялата страна подадоха проектопредложения, от които проектният фонд успя да финансира идеите на първите **24 организации** в класацията. Реализацията на проектите протече основно през летните месеци и въпреки горещините и високите температури на повечето места хората се справиха навреме с ангажиментите си по осъществяването на проектните идеи. Проектите бяха насочени главно към места за отдих и прекарване на свободното време, площадки за игри и развитие на децата. Имаше инициативи и за подобряване на комуникационни и малки инфраструктурни обекти, отново изведени като приоритет от местните общности. Конкретните резултати включват: реконструкция, освежаване, изграждане на 6 паркови пространства; изграждане на 12 детски и спортни площадки, изграждане на 3 естради, ремонт и освежаване на 1 училище и 1 училищен двор, изграждане на покрит пазар с кът на занаятите и два по-нетрадиционни проекта - оформление на църковен двор и изграждане на

УСПЕШНО ПРИКЛЮЧИ ПРОГРАМА „ПАРТНЬОРСТВО ЗА ПО-ДОБРА ЖИЗНЕНА СРЕДА“ НА ФРМС/ААМР

спирка на междуселищния транспорт. В Калипетрово, Кирково, Тетевен, Пловдивци, Елховец, Лютиброд, Смолянвци, Раковски, Петрич, Кресна и Ивайловград бяха изградени детски и спортни площадки в райони, населени предимно с млади семейства, с което се създадох отлични условия за спорт и игри на подрастващите. В Павликени в резултат от реализацията на проект „Парк Маринополци“, централната част от хълма „Маринополци“, която до скоро бе непроходима, осеяна с кариевни ями и обрасла с дива растителност местност, бе превърната в привлекателно място за отдих на хората от всички възрасти. С помощта на 14 821 лв., предоставени по програмата Народно читалище „Братство“, гр. Павликени, изгради пешеходни алеи, създаде благоустроени зони с беседки, пейки, детска площадка и озелени местността. Изпълнението на проекта бе осъществено в партньорство между читалищната организация, широк кръг частни фирми, училища, граждански организации и Община Павликени, в резултат на което бе генериран собствен принос на стойност 20 500 лв. Подобни проекти бяха реализирани и в Чепеларе, Блъсково, Антоново и Лехчево. В Копривщица читалище „Хаджи Ненчо Д. Палавеев“ реализира спечеления по програмата проект „Да благоустроим „задния двор“ на читалището в уютен „копривщенски двор“ за отдих и развлечения на деца и младежи“ на обща стойност 15 810 лв. Финансовата помощ на ФРМС/ААМР възлиза на 10 705 лв. В резултат от реализацията на проекта дворът на читалището бе благоустроен в лятна градина със 120 места, разположени амфитеатрално на две нива и покрити с лека покривна конструкция, малка сцена, дансинг и детски кът за отмора и развлечения на хората от града и гостуващите туристи. В Суворово бе изградена естрада в двора на старото училище, която се ползва за провеждане на културни прояви. Подобен бе и проектът,

реализиран в Николаево. В Ново Ляски местната общност пожела да облагороди двора на местната църква, изградена през 1995 г. отново почти изцяло със собствени средства и усилия. В Оряховец бе изградена спирка на междуселищния транспорт. На други места хората предпочетоха да помогнат на своите училища с ремонтни дейности и подобряване на материалната база. Такива бяха проектите в Искра и Белослав. Замфирово пък се радва на новия си покрит пазар с изградени 6 работилници на занаятите.

Общо близо 300 000 лева бе финансирането, отпуснато на организациите за реализацията на идеите им. От своя страна, те успяха да привлекат като собствен принос услуги, материали или парични средства на обща стойност близо 250 000 лева, което съответства на над 80% от осигуреното от ФРМС/ААМР финансиране. Над 500 човека положиха доброволен труд за да създадат за себе си, своите деца и общност места, където активно да се спортува, кътове за отдих и възстановяване, условия за културни прояви - неща, които екипът на ФРМС вярва, ще подобрят реално жизнената среда в тези малки населени места.

Раковски

Тетевен

Но най-значимият резултат от програмата безспорно е партньорството на организации, бизнес, местна власт, отделни ентузиаста, демонстрирано в местните общности, което личи ясно от иначе „сухите“ цифри. Екипът на ФРМС благодари на всички организации, техните партньори и доброволците, взели участие в реализацията на проектите, както и на всички съпричастни към тази добра инициатива, като им пожелава здраве, опазване на създаденото и нови бъдещи успехи. ◆

РАЗЛИЧНИ И БЛИЗКИ

Татяна Димитрова
ФРМС

От 4 до 6 септември 2003 г. в Киргизстан се проведе международна конференция на тема „Ролята на асоциациите на общини за децентрализацията и опитът на страните в преход“. Организатор на събитието бе Асоциацията на градовете в Република Киргизия в партньорство с Urban Institute - Бишкек с подкрепата на Американската агенция за международно развитие (USAID). Това е първата международна проява под домакинството на асоциацията, основана през август 2000 г. и обединяваща 22 киргизки града, в израз на необходимостта и желанието на нейните членове да установят професионални контакти и сътрудничество със сродни организации от други държави в преход.

Киргизия е независима държава и президентска република с 5-милионно население. Тази година се отбелязват тържествено нейните 2200 години държавност. Съвременната конституция на страната е приета през 1993 г. През 2004 г. Киргизия ще отбележи 10-годишния юбилей на развитието на местното самоуправление, тъй като неговият старт е бил даден през 1994 г. с първия президентски указ, в който сегашният Президент Акаев постановява, че започва реформа в местното самоуправление в два етапа. Така постепенно в периода 1995 - 2001 г. принципите на местното самоуправление са били въведени първоначално в управлението на столицата Бишкек (бивш Фрунзе), а след това и в селските населени места и в градовете на районно и областно подчинение.

Съвременният Закон за местното самоуправление и местната държавна администрация на Киргизия е приет през 2002 г. и първите демократични мажоритарни избори за кметове са проведени непосредствено след това. В сравнение с нашата страна, където се намираме на прага на четвъртия мандат на демократично избрани местни власти, Киргизия има за задача да укрепва и демократизира своето местно самоуправление с много бързи стъпки. По-бавният преход обаче е дал и едно предимство. За разлика от България там в процеса на създаване и приемане на двата основополагащи закона - за местното самоуправление и за общинската собственост - е имала сериозно участие вече основаната представителна асоциация на градовете, домакин на международната конференция по децентрализация през септември.

Конференция се проведе край живописното и свещено за местните хора планинско езеро Исик-кул - „перлата на Централна Азия“, разположено на над 1600 метра надморска височина в сърцето на веригата Тиан-шан. Сред близо 200-те

участници във форума бяха както местни кметове и председатели на кенеша (градски и селски съвети), така и политици и експерти от централното правителство. В началото на форума домакините споделиха своето очакване срещата да допринесе за подобряване на комуникацията между членовете на Асоциацията на градовете в Киргизия, както и да им даде възможност да научат повече за опита на други държави в преход. Сред международните лектори и гости на срещата имаше представители на асоциации, институти и организации на местните власти от Полша, Украйна, България, Молдова, Русия, Армения, Узбекистан, Казахстан и Таджикистан.

На форума последователно бяха разгледани и дискутирани административните, финансовите и икономическите аспекти на децентрализацията, както и примери от различни страни. В рамките на основната тема Фондацията за реформа в местното самоуправление бе поканена да сподели своя опит по отношение на методите за стимулиране на сътрудничество между общините, провеждане на обучение за общински служители и осигуряване на устойчивост на организациите, работещи в подкрепа на местните власти.

Участие в конференцията взеха заместник началникът на администрацията на Президента на Киргизия и министърът на местното самоуправление. Първият от тях сподели разбирането, че нищо в една държава не се случва, ако не се случва на местно ниво, и декларира подкрепата на Президента за развитието на местното самоуправление. Министърът на местното самоуправление на Киргизия акцентира върху приетата неотдавна Национална стратегия за децентрализация и развитие на местното самоуправление в Република Киргизия до 2010 година и подчерта факта, че страната е първата централно-азиатска държава, в която се е създала асоциация на местните власти.

Като „болни въпроси“ на децентрализацията в Киргизия в хода на конференцията бяха очертани: недостатъчните финансови средства за изпълнение на отговорностите на местните власти; бавен процес на прехвърляне на компетенции от централното към местното ниво; големи финансови различия в между отделните градове; несигурност на местните бюджети и оспорвана методика за изчисление на нужните субсидии; липса на система за обучение на общинската администрация; все още бавещ се регламент (закон) за общинските услуги. Видно е, че част от тези „болежки“ продължават да стоят на масата за преговори и в нашата държава, в която избираме пряко и демократично своите органи на местно самоуправление десет години преди киргизците.

В края на конференцията участниците обсъдиха и приеха обща заключителна декларация с апел към международните донори и партньори да задълбочат диалога по въпросите на

децентрализацията в Източна Европа и ОНД чрез провеждането на подобни форуми, развитието на мрежи за обмен на информация и опит в укрепването на националните и регионални асоциации, работещи по проблемите на децентрализацията.

В заключение към отминалото събитие могат да се добавят още няколко впечатления в полза на приликите между тази централно-азиатска държава и нашата балканска страна. Кое е общото между България и Киргизия, което ни прави близки, макар и географски да сме доста далечни? Приличаме си по това, че сме малки народи, обитаващи планински райони (80% от тяхната територия е заета от планини). Приличаме си по прословутото гостоприемство, искрено любопитство и топлота, с които се отнасяме към чуждестранните посетители. Приличаме си по общите азиатски корени, които ни свързват с конете, номадският начин на живот, юртата и кобилското мляко, което за нас е повече легенда, а там е още в обръщение. Приличаме си - и за добро, и за лошо - по нашето недалечно тоталитарно минало и по това, че Киргизия бе тринайсетата република на бившия Съветски съюз, а България „шеговито“ бе наричана шестнайсетата. Приличаме си по това, че в днешно време и там, както и в България, най-дълбокото и компетентно разбиране на проблемите, опитът и усетът за удачни решения се намират у общинарите, у хората, работещи на местно ниво, далеч от парламентарната зала и министерските кабинети.

В хода на конференцията един от участниците - киргизки депутат - се позова на думите на древногръцкия политик и мислител Перикъл, според който атиняните смятали, че: „Една личност, и най-добрият човек на света, да е, не искаме да ни управлява повече от два мандата.“ Ще трябва да мине време и вероятно още няколко местни мандата, за да разберем дали по това си приличаме или различаваме от гражданите на Киргизия. ◆

Международната асоциация на градските управи награди градския управител Денис Мелвин за ролята му в партньорството Уест Бенд - Пазарджик

Мери Дрискол

На 89-та годишна конференция на Международната асоциация на градските управи (МАГУ) градският управител на гр. Уест Бенд г-н Денис Мелвин получи международната професионална награда за 2003 г. на името на Орин Ф. Нолтинг. Тази награда на МАГУ се присъжда на местна управа и градски управител, подкрепящ каузата на международното разбирателство и сътрудничество чрез успешно осъществяване на програма в друга държава; активни обмени, дейности за побратимяване на градовете или образователно културни дейности; за установяване на взаимоотношения с местната власт на друга държава, довело до подобрения и иновации в реалното управление.

От есента на 2000 г. гр. Уест Бенд е избран за партньор на гр. Пазарджик в Програмата за побратимяване между български и американски общини на ФРМС/МАГУ. Успешното сътрудничество между Уест Бенд и Пазарджик се концентрира върху създаване на зона на икономическо развитие, на план за управление - географска информационна система (ГИС) и подкрепа при проектирането на подобрения на Парк „Острова“. Обмяната на информация между неправителствените организации също е насърчена.

След третото посещение в Пазарджик започват разговори за продължение на взаимоотношенията Пазарджик - Уест Бенд на ново ниво - Sister Cities, което става официално през април 2002 г.

В резултат на посещенията в Пазарджик и запознаване с икономическите условия Денис Мелвин организира доставката на хуманитарни помощи, които да подпомогнат населението на Пазарджик, както и ромската общност. Той привлича и получава щедри дарения от работодатели, граждани, фирми и организации на Уест Бенд и други места в щата Уисконсин. Над 5 500 кг дарено компютърно обзавеждане, училищни помагала, учебници, дрехи, одеала и противопожарни екипи, възлизащи на над 17 500 щ.д., бяха пакетирани и изпратени от Уест Бенд в края на 2002 г. Подготвена е втора и трета пратка хуманитарни помощи.

Д-р Иван Колчаков, кмет на Пазарджик, казва: „Бих искал да изкажа своите лични благодарности за работата на Денис Мелвин. Неговата енергия, възможности и професионализъм, както и неговата лична отдаденост на програмата, а съответно и на бъдещето и гражданите на Пазарджик, са една от движещите сили за нашия съвместен успех. Деликатността на Денис е факторът, който помогна нашите отношения да се превърнат от техническо побратимяване в топло приятелство.“ ◆

Създадена през 1914 г., МАГУ е професионална и образователна асоциация с членове над 8 600 градски управители и помощник управители, обслужващи градове, други местни и регионални власти по света.

РАЗРАБОТВАНЕ НА ОБЩИНСКИ СТРАТЕГИИ ЗА ОБРАЗОВАНИЕ НА ОБЩИНТЕ ВЪВ ВАРНЕНСКА ОБЛАСТ

Област с административен център Варна и ФРМС започнаха реализацията на съвместна инициатива, свързана с разработването на **областна стратегия за образование за област Варна**. Естествената първа стъпка в този процес бе да се направи преглед и актуализация на общинските стратегии на територията на областта в частта им, касаеща образованието. За осъществяването ѝ бе проведено **практическо обучение - дискусия**, което даде форум за широко обсъждане на приоритетите в областта на средното и висшето образование, очерта общите тенденции за развитие и съществуващите проблеми и предизвикателства в тази насока. Събитието се проведе на 23 и 24 септември в Областна администрация - Варна и в него участие взеха общински специалисти от общините от Варненска област, представители на Министерство на образованието и науката (МОН), експерти от Областната администрация и регионалния инспекторат на МОН, както и представители на частни учебни заведения.

Основните цели на събитието бяха две: от една страна, да се представи цялостната методология и подход при разработването на общинска стратегия, поставяйки акцент конкретно върху функция „Образование“. А от друга - да се постигне консенсус по отношение на общата политика и приоритети в областта на образованието що се отнася до Варненска област. Това на свой ред да даде общата рамка, в която да бъдат разработени и актуализирани стратегиите на местно ниво.

Практическата насоченост на обучението, както и разгорещените експертни дискусии доведоха до конкретни резултати. В края на втория ден бяха изведени приоритетите за образованието, споделени пречките и проблемите - преодолими и непреодолими, обсъдена бе законодателната база и новите тенденции, свързани със съвременните изисквания и стандарти за качествена образователна подготовка на учащите. В резултат на активното участие на всички експерти и умелото фасилитиране на дискусията и провеждане на практическите упражнения от Борислав Борисов, изпълнителен директор на Дунавския център за образование и развитие, участниците дефинираха стратегическите цели за развитие в областта на образованието, предложиха

мерки и стратегии по отношение на организационната структура, кадрите, социалната среда и инвестиционни и финансови инструменти за подобряване на образователната среда.

На база на тези резултати и въз основа на общите приоритети всяка община ще доразвие собствената си стратегия, но в съответствие с особеностите и спецификата на местно ниво. Това бе изведената формула, чрез която да се изготви областна стратегия за развитие на образованието.

Оказа се, че за всички заинтересовани страни е приятно да бъдат около една кръгла маса, дискутирайки заедно проблемите и предлагайки разностранни решения. Оказа се, че до този момент всеки върши нещо и предприема дейности, които до една или друга степен не са съгласувани с останалите заинтересовани страни и участници в процеса. Оказа се още, че заедно се работи по-пълноценно и по-прогресивно. Какво по-добро начало от това?

В началото на октомври Екипът за прозрачност в местното самоуправление, координиран от Програма Инициатива Местно самоуправление на ААМР в партньорство с Фондацията за реформа в местното самоуправление подготви и обсъди последни коментари, допълнения и корекции на **Въпросника за оценка на прозрачността на общините**. След окончателното одобряване съдържанието на въпросника екипът коментира начините за неговото разпространение сред общините в България в периода непосредствено след местните избори. В дискусиите бе споделено мнението, че въпросникът е не само средство за самооценка и измерване, но може да послужи и като добър ориентир за новоизбраните управленски екипи. Това е изключителен шанс за новите кметове, които по този начин ще получат в синтезиран вид много идеи за успешни практики по прозрачност на управлението, смятат членовете на екипа. Бе решено да бъде търсено участието и на неправителствените организации и медиите в процеса на оценка на прозрачността на местното самоуправление. Екипът взе решение да проведе следващата си работна среща през ноември 2003 г.

На 25 септември 2003 г. в Националния дворец на културата в София се проведе учредително събрание на сдружение **„Български донорски форум“**. Учредители на организацията са фондация „Отворено общество“ - София, фондация „Крал Бодуен“, Фондация за реформа в местното самоуправление, фондация „Междуетническа инициатива за човешки права“, фондация „Помощ за благотворителността в България“, фондация „Партньори“ - България, Работилница за граждански инициативи, „Алавида“ - Великобритания, фондация „Еврика“, Международна фондация „Св. св. Кирил и Методий“, клуб „Отворено общество“ - Русе, клуб „Отворено общество“ - Варна.

Като основна цел на сдружението присъстващите определиха подпомагане устойчивото развитие на гражданското общество и на неправителствения сектор в България чрез подобряване средата на функционирането му, утвърждаване на механизми за саморегулация и съгласуване на донорски политики.

На 7 и 8 октомври в Дюселдорф, Германия, се проведе конференция по електронно управление **eGO2003**. Основната теза бе, че електронното правителство не е самоцел, а средство за подобряване информирането и обслужването на гражданите и подобряване на организацията на работа на администрацията и бизнеса.

Повишаване на общественото разбиране за същността на електронното управление и уменията на потребителите да ползват и плащат услуги „online“ предопределя неговата ефективност. Целенасочени обучителни програми за различни групи потребители, осигуряване на техническа възможност за достъп до Интернет и в най-отдалечените територии и промяна на нагласите на администрацията стимулират реализацията на електронното управление.

Европейският комисар Ерки Лииканен заяви готовността на ЕС не само да поставя стандарти, а реално да подкрепи усилията на страните в процес на присъединяване да реализират е-управление.

Българският опит, най-вече на общинско и областно ниво, бе представен чрез презентацията **„От е-община към е-управление“** от Гинка Капитанова, изпълнителен директор на ФРМС, с експертната помощ на Василка Сирачевска, началник отдел „Информационни технологии“ в Министерството на енергетиката и член на Съвета на директорите на междуведомствения съвет по електронно управление, и доц. Моско Аладжем от Техническия университет в София, директор на „Акстър“.

Във връзка с проведената в София Българо-американската търговско-инвестиционна мисия в областта на земеделието, хранително-вкусовата и кожарска промишленост през септември 2003 г. (виж наша публикация в информационен бюлетин бр. 9/2003) във ФРМС бе получено благодарствено писмо от г-жа Холи Хигинс, аташе по земеделието към Посолството на САЩ в България. От името на Американския департамент по земеделие и делегацията на американските фирми се изказва благодарност към ФРМС и 14 български общини за техния **принос за успешното осъществяване на мисията, организирането на изложбен щанд, провеждането на срещи и установяване на директни контакти между българския и американския бизнес**. Екипът на ФРМС още веднъж пожелава успех на общините и фирмите от техния регион в усилията им за развитие на бизнеса и представяне на България и нейния потенциал пред чуждестранни партньори.

МЕЖДУНАРОДНИ ИНИЦИАТИВИ

РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ И МЕСТНО САМОУПРАВЛЕНИЕ

На 27 ноември във Виена ще се състои конференция на тема „**Бюджетно балансиране - областни и общински облигации в Централна и Източна Европа**“, организиран от австрийската адвокатска кантора „Шонер“ (Schonherr) съвместно с Виенската борса, FitchRatings и Kommunal Kredit. Лектори са изтъкнати юристи, банкери и представители на борсата, които ще изнесат презентации на следните теми: възможности на областните и общинските власти за финансиране чрез (международни) пазари на ценни книжа, утвърждаване на кредитоспособност за европейските общини, допускане на областни и общински облигации на Виенската борса, възможни рискове за инвестиращите в облигации в Централна и Източна Европа, несъстоятелност на местните власти, инвестиране в облигации и др. Работният език на конференцията е английски, като ще има възможност за симултанен превод на български.

За повече информация и формуляр за регистрация можете да се обръщате към Александра Дойчинова, тел.: +43 1 534 37 303, електронна поща: a.doychinova@schoenherr.at

календар - ноември

На 4 и 5 ноември 2003 г. в София ще се проведе поредното обучение на експертите по бизнес развитие от 14 български общини, участващи в проект „Местно икономическо развитие и маркетинг на български общини“, Програма за техническо побратимяване между български и американски общини на ФРМС/МАГУ. Темата на обучението е „Създаване, развитие и маркетинг на индустриални паркове“ с лектори Филип Дънълп и Мейгън Макгоуен, експертен екип по местно икономическо развитие от Община Обърн, Алабама, САЩ.

От 3 до 21 ноември Програма Инициатива Местно самоуправление, Фондацията за реформа в местното самоуправление и Националното сдружение на общините ще проведат съвместно подготовка на обучителните семинари за новоизбрани кметове и общински съветници. Процесът включва разработване на програма на семинара, обучение на нови преподаватели за различните модули въз основа на вече съставените от експерти на трите организации работни материали и пилотно представяне на обучението.

На 27 ноември от 11.00 часа в „Хоризонт до обед“ ще се излъчи съвместната месечна рубрика на ФРМС и Българското национално радио „Общински радио-форум“. Постоянна цел на едночасовото предаване е да запознава широката публика с актуалните постижения и проблеми на местното самоуправление. В срок до 17 ноември Фондацията ще приема вашите идеи и предложения за тема и участници на ноемврийското издание на тел. (02) 943 44 22 вътр. 122 или по електронна поща на адрес: tdimitrova@flgr.bg

На 27 - 28 ноември ФРМС ще проведе конференция „Българските общини - компетентни участници в усвояването на фондовете на Европейския съюз“, която е заключителното събитие в рамките на едноименния проект, реализиран с финансовата подкрепа на Фондация „Отворено общество“ - София. По време на събитието ще бъдат представени и две публикации: „Финансиращи програми в подкрепа на местните власти“ и сборник от обучителни материали „Българските общини и предприемаческите инструменти на ЕС“, предназначени за общинските ръководства и специалисти.